

РОЗВИТОК МИСТЕЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ЧЕРЕЗ ФОРМУВАННЯ УМІНЬ СПРИЙМАННЯ, ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ТА ОЦІНЮВАННЯ МУЗИЧНИХ ТВОРІВ

Пантюх О.І.

Україна, м.Мелітополь, ЗНЗ №7

Метою сучасної освіти є виховання людини, що прагне до самореалізації, вміє критично мислити, цінувати культурну спадщину і здатна творчо збагачувати її. У досягненні цієї мети важливе місце відводиться предметам естетичного циклу, в тому числі, урокам музики [5]. Урок музичного мистецтва сьогодні стає не просто уроком розвитку сенсорних музичних здібностей, а уроком мистецтва, тільки за умови розвитку всіх психічних процесів: сприймання, мислення, пам'яті, уваги й, зокрема, музичних здібностей: тембрового слуху, відчуття ритму тощо [4].

Важливою умовою розвитку мистецької компетентності учнів стали явища в суспільному житті, пов'язані з втратою у молодого покоління інтересу до високого мистецтва, з їх захопленням субкультурою, що веде в безодні бездуховності. Для цього необхідним є пошук таких методів навчання, які формують знання про музичне мистецтво, уміння слухати і чути музику, навички в різних видах музично-творчої діяльності, що сприяють розвитку мистецької компетентності. Працюючи вчителем музики, звернула увагу на те, що на уроках під час прослуховування учні не могли зосереджуватися, сприймали твір поверхово, а після слухання невпевнено висловлювали свої враження. Таким чином, виникли протиріччя між потребами учнів орієнтуватися у світі музичної інформації та не сформованістю умінь сприймати, інтерпретувати, оцінювати музичні твори.

Рухаючись шляхом подолання пасивності учнів під час слухання, сприймання, оцінювання музичних творів, здійснюємо пошук методів, прийомів роботи на уроках музики, які б сприяли розвитку мистецької компетентності особистості. Отже, завдання полягає в розробці чіткої структури роботи учнів на уроці під час знайомства з новим музичним твором, у розвитку умінь сприймати, інтерпретувати та оцінювати цей твір за допомогою алгоритму, в використанні інтерактивних, проблемних форм роботи.

Вивчаючи теоретичну основу поставленої проблеми ми звернулася до праць науковців: А.В. Хуторського [11], І.П.Підласого [8], які досліджували питання розвитку компетентного учня, положення проблемного, інтерактивного навчання. У працях Л.С.Виготського неодноразово підкреслюється думка про те, що володіння прийомами

засвоєння знань закладає основу для активності людини й усвідомлення нею самої себе як такої, що вміє самостійно будувати процес пізнання [1]. Суттєве значення мають провідні ідеї музичного виховання дітей у концепціях Карла Орфа – розвиток творчих здібностей – музикальний розвиток дитини через активну творчість, Дмитра Кабалевського – формування музичної культури особистості через активне, зацікавлене музичне сприймання [9].

Нами розроблена програма дій, яка допомогла *розкрити технологію реалізації провідної ідеї* протягом чотирьох етапів.

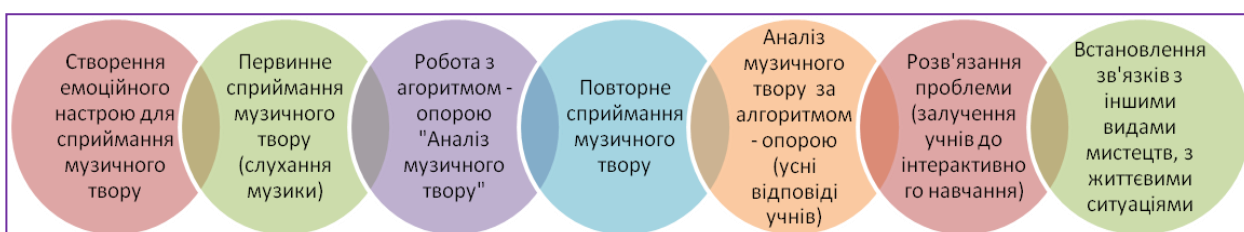
I етап – «Вивчаю». Реалізація даного етапу розпочиналась з визначення рівня розвитку мистецької компетентності в учнів 5 класів. Тобто перевірявся рівень сформованості умінь сприймати, інтерпретувати та оцінювати музичний твір. Показники діагностики дали змогу зробити висновок, що значна кількість (33%) учнів класу володіють навичками сприймання, інтерпретації та оцінки музичного твору на **середньому рівні**. Отже для повної успішності всіх учнів потрібний нестандартний підхід, а саме, розробка алгоритмів–опор для аналізу музичного твору, використання на уроках проблемних ситуацій та інтерактивних форм роботи.

Другий етап включає напрямки:

- розробка алгоритму-опори для роботи учнів під час слухання музичного твору;
- розробка чіткої системи поетапної роботи на уроці для розвитку мистецької компетентності особистості, а саме навичок сприйняття, інтерпретації та оцінки музичного твору.

Розробка алгоритму «Аналіз музичного твору». Кожний алгоритм- опора включає в себе завдання, які допомагають учням без проблем здійснити аналіз музичного твору, що сприяє розвитку мистецької компетентності особистості.

Безумовно, плануючи урок за такими етапами, учитель залучає всіх учнів класу до активного навчання, в процесі якого один вид роботи змінюється на інший, де всі учні працюють на розширення зони найближчого розвитку.

На третьому етапі звертаємось знову до діагностики визначення рівня розвитку мистецької компетентності у учнів 8 класу (2012-2013 н.р.). Показники діагностики дали

змогу зробити висновок, що більшість (93%) учнів класу володіють навичками сприймання, інтерпретації та оцінки музичного твору на достатньому та високому рівнях, середній рівень складає 7%.

Робота над проблемою показала, що розвиток навичок сприйняття, інтерпретації, оцінки музичного твору через проблемне навчання, інтерактивне навчання сприяють розвитку мистецької компетентності особистості.

Література

1. Выготский Л.С. Избранные психологические исследования / Лев Семёнович Выготский – М.: 1995.- 520с.
2. Кабалецький Д.Б. Формування музичної культури особистості / Дмитро Борисович Кабалецький – М.: Просв., 1984. – 206с.
3. Мазель Л.А. Анализ музыкальных произведений. Элементы музыки и методика анализа малых форм [Електронний ресурс] / Л.А.Мазель, В.А.Цуккерман - Режим доступу: <http://nashaucheba.ru>
4. Методичні рекомендації щодо викладання предметів художньо – естетичного циклу в загальноосвітніх навчальних закладах на 2012 – 2013 навчальний рік [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://osvita.ua>
5. Національна програма. Освіта. Україна XXI століття [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>
6. Ожегов С.И. Толковый словарь русского языка / С.И. Ожегов //Москва: Азбуковник, 1999.- 943с.
7. Пометун О.І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання / Олена Іванівна Пометун – К: Видавництво А.С.К., 2004 – 192с.
8. Підласий І.П. Продуктивний педагог / Іван Павлович Підласий – Х: Основа, 2010 – 158с.
9. Ростовський О.Я. Методика викладання музики в школі / Олександр Якович Ростовський – К: Освіта, 1997 – 154с.
10. Ростовський О.Я. Педагогіка музичного сприймання / Олександр Якович Ростовський – К: Освіта, 1997 – 148с.
11. Хуторской А.В. Ключевые компетенции как компонент личностно-ориентированного образования/ Андрей Викторович Хуторской – М.: Изд-во МГУ, 2003. – 416с.
12. Юцевич Ю.Є. Музыка. Словник – довідник / Юрій Євгенович Юцевич – Т: Навчальна книга «Богдан», 2003 – 352с.

Надійшло до редакції 24.03.2013 року